УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
ФАКУЛЬТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИЗАЙНУ
КАФЕДРА ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

XIV Міжнародної науково-практичної конференції
«ТЕХНОЛОГІЧНА ОСВІТА: СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ», присвяченої пам'яті академіка ДМИТРА ТХОРЖЕВСЬКОГО»
28 лютого 2025 року

XI Міжнародної науково-практичної конференції
«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ГРАФІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ:ТЕОРІЯ, ПРАКТИКА ТА ШЛЯХИ РОЗВИТКУ»,
присвяченої пам'яті член-кореспондента НАПН України ВІКТОРА СИДОРЕНКА
1 березня 2025 року

КИЇВ 2025

УДК 377.09(082)

Затверджено рішенням Вченої ради факультету технологій та дизайну Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
(протокол № 7 від 31 березня 2025 р.)

За загальною редакцією – Дмитра Кільдерова, Валентини Харламенко

Редакційна колегія: Тетяна Чернова, кандидат педагогічних наук, доцент; **Тарас Олефіренко,** кандидат педагогічних наук, професор; **Валентина Лозовецька**, доктор педагогічних наук, професор; **Юрій Павлов**, доктор педагогічних наук, професор; **Юлія Колісник-Гуменюк**, доктор педагогічних наук, доцент; **Лідія Сліпчишин**, доктор педагогічних наук, професор; **Микола Коломієць,** кандидат педагогічних наук, доцент; **Тетяна Якимович**, кандидат педагогічних наук, доцент.

Технічні редактори: Олена Козієнко, Микола Коломієць.

Матеріали XIV Міжнародної науково-практичної конференції пам'яті академіка Дмитра Тхоржевського «Технологічна освіта: сучасні реалії та перспективи розвитку» 28 лютого 2025 року). XI Міжнародної наукової-практичної конференції «Актуальні питання графічної підготовки: теорія, практика та шляхи розвитку», присвяченої пам'яті член-кореспондента НАПН України Віктора Сидоренка (1 березня 2025 року) / за заг. ред. Д. Кільдерова, В. Харламенко. Київ, 2025. 784 с.

До збірника увійшли тези доповідей XIV Міжнародної науково-практичної конференції пам'яті академіка Дмитра Тхоржевського «Технологічна освіта: сучасні реалії та перспективи розвитку» (28 лютого 2025 року). XI Міжнародної наукової-практичної конференції «Актуальні питання графічної підготовки: теорія, практика та шляхи розвитку», присвяченої пам'яті член-кореспондента НАПН України Віктора Сидоренка (1 березня 2025 року).

Розраховано на здобувачів освіти, педагогічних працівників закладів загальної середньої, професійно-технічної, вищої, післядипломної освіти, співробітників наукових установ та закладів.

©Факультет технологій та дизайну, 2025
©УДУ імені Михайла Драгоманова, 2025
©Автори тез, 2025

ФОРМУВАННЯ ГРАФІЧНОЇ ГРАМОТНОСТІ УЧНІВ БАЗОВОЇ ШКОЛИ ЗАСОБАМИ ГУРТКОВОЇ РОБОТИ

Микола Коломієць

Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Київ, Україна

Анотація: *У роботі проаналізовано можливості розвитку графічної грамотності, відповідно до стандарту базової середньої освіти, засобами технічних гуртків. Визначено, що такі гуртки як технічне моделювання, конструкторсько спеціалізовані, художньо-технічні включають школярів у діяльність, що розвиває графічну грамотність. Активна участь учнів у таких гуртках підвищує їхню графічну грамотність, мотивацію до навчання та сприяє їх всебічному розвитку.*

Ключові слова*: гурткова робота, графічна грамотність, технічні гуртки.*

Зміни в сучасному українському суспільстві обумовлені розвитком демократичних процесів і євроінтеграційних прагнень викликають необхідність реформування різних галузей і систем економіки, зокрема і системи загальної середньої освіти. У 2018 році стартувала реформа під назвою «Нова українська школа» (НУШ), якою започатковано 12-річний термін навчання і профільну старшу школу. Відповідно було розроблено нові стандарти для початкової, базової та профільної середньої освіти, які побудовані на компетентнісному підході.

Державним стандартом базової середньої освіти серед базових знань технологічної галузі виокремлено й основи графічної грамотності, які передбачають знання «основ стандартизації графічних зображень; графічних зображень; проеціювання на одну, дві, три площини проекцій; масштаб; графічний і вербальний опис проекту» [1, Дод.11]. Графічна грамотність є не лише важливою складовою проєктно-технологічної діяльності, а й

передумовою розвитку просторового мислення особистості, яке, на думку науковців «займає важливе місце в структурі інтелекту людини: воно так само як і графічна підготовка взагалі визначає рівень її інтелектуального розвитку» [2, с.33]. Проте типовою освітньою програмою для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти навчальний предмет креслення не передбачений [3]. Тому забезпечити графічну грамотність школярів можливо, в основному, за рахунок уроків технологій, на які в базовій школі відведено мінімально одну година на тиждень. Тому виникає необхідність пошуку шляхів формування графічної грамотності поза межами уроків технологій. Одним із напрямів діяльності вчителя технологій є гурткова робота технічного спрямування, яка реалізується відповідно до освітнього законодавства.

«Гурток, це специфічна діяльність дітей та учнівської молоді, яка ґрунтується, насамперед, на добровільності, спільності інтересів, спрямованості на певний вид навчальної та практичної діяльності» [4, с.159].

О. Шевченко аналізуючи різні підходи до побудови змісту освіти гуртків технічного профілю виділяє наступні принципи-критерії їх функціонування:

«– гнучкість змісту відповідно до особистих потреб, запитів і здібностей вихованців;

– вивчення змісту навчання на основі компетентності в майбутньому;

– орієнтація змісту освіти на функціональне використання набутих знань (практичний напрям знань, їх практична й особистісна значимість); фундаментальний характер знань і навичок – відбір змісту освіти повинен ураховувати можливість здобуття нових знань на основі раніше набутих знань;

– актуальність знань – зміст освіти повинен відповідати вимогам суспільства та відображати сучасні реалії;

– діяльність вихованців – зміст навчання повинен включати активну діяльність дитини в процесі вирішення життєво важливих завдань;

– зміст освіти має бути орієнтований на формування особистісних і культурних цінностей і ціннісно-смислових орієнтацій вихованців» [5, с. 227].

У таблиці 1 представлено аналіз можливостей технічних гуртків у розвитку графічної грамотності школярів.

Таблиця 1.

Можливості розвитку графічної грамотності засобами технічних гуртків

№ з/п	Назва гуртка	Вид діяльності, що сприяє розвитку графічної грамотності:
1.	Технічного моделювання	розрахунково графічна, монтажно-налагоджувальна, регулювальна, оздоблювальна.
2.	Конструкторсько-спеціалізовані гуртки (електро-, радіотехнічні, промислової автоматики).	Розрахунково-графічна, конструкторська.
3.	Художньо-технічне конструювання	Розрахунково-графічна, конструкторська.
4.	Навчально-технічний	Розрахунково-графічна, проектування технічних пристроїв.
5	Загальнотехнічний	Розрахунково графічна, монтажно-налагоджувальна.

Джерело: укладено автором

Отже, активне залучення учнів базової школи до технічних гуртків сприятиме розвиткові їх графічної грамотності, мотивації до навчальної діяльності.

Література

1. Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти. Постанова Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 №898 (у редакції Постанови КМ № 972 від 30.08.2022) // База даних «Законодавство України» / КМ України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#n16 (дата звернення 04.02.2025)

2. Сидоренко В., Щетина Н. Графічна підготовка школярів: реальний стан та перспективи. *Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка.* 1999. №5. С.29-33

3. Типова освітня програма для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти. Затверджена наказом МОН України від 19.02.2021 №235 (в редакції

наказу МОН України від 09.08.2024 №1120) / МОН України. URL: https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/programy-5-9-klas/2024/09.08.2024/typova-osvitnya-prohrama-dlya-5-9-klasiv-zzso-1120-vid-09082024.pdf (дата звернення 12.01.2025)

4. Енциклопедія освіти / Академія пед. наук України; головний редактор В. Г. Кремінь. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.

5. Шевченко О. А. сучасні підходи до модернізації змісту навчання в гуртках початкового технічного профілю. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2021. Випуск 83. С. 224-229. URL: https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/36722/Shevchenko.pdf?sequence=1&isAllowed=y (дата звернення 21.12.2024)

МАТЕРІАЛОЗБЕРІГАЮЧІ ТЕХНОЛОГІЇ В ГРАФІЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ: ОПТИМІЗАЦІЯ ПРОЦЕСІВ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ НОВІТНІХ РІШЕНЬ У ТРУДОВОМУ НАВЧАННІ

Олег Конарєв, Ольга Трегуб

Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Київ. Україна

Анотація: *У даній роботі розглянуто матеріалозберігаючі технології в графічній підготовці та їх впровадження у трудове навчання. Основна увага приділяється оптимізації технологічних процесів, впровадженню автоматизованих систем контролю та обліку матеріалів, а також новітнім освітнім програмам. Висвітлено важливість інтеграції сучасних графічних технологій у навчальні програми для підвищення якості підготовки фахівців та зниження виробничих витрат. Робота акцентує увагу на економічних та екологічних перевагах впровадження матеріалозберігаючих технологій.*